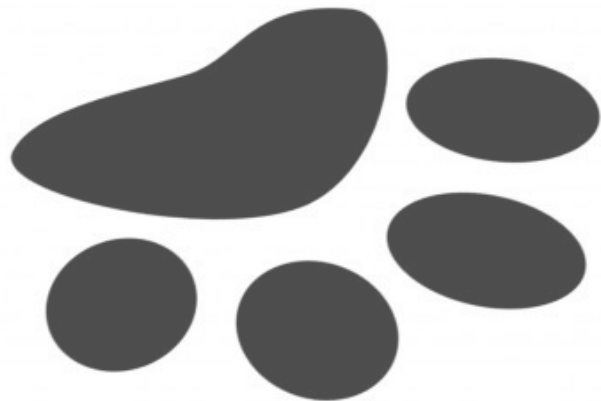
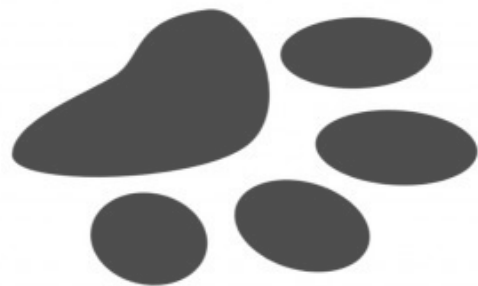

naturum
Fjärås Bräcka

Naturkampen

en naturlig femkamp för hela familjen!

Mät dina färdigheter mot djurens i olika grenar.

Kan du trumma lika fort som en hackspett? Kan du skrika lika högt som en fladdermus eller har du lika många tänder som en gädda?

Nu kan ni köra Naturkampen digitalt hemma. Allt material ni behöver finns här.

Introduktion

Vi behöver inte titta långt bort för att hitta djur som har fantastiska egenskaper eller färdigheter. Många exotiska djur i främmande länder är spännande med sina starka färger, annorlunda utseende eller märkliga egenskaper.

Men det finns många spännande, fantastiska och märkliga djur här också. Därför ska vi titta lite närmare på några djur som vi kan hitta i vår egen natur.

Ni får möjlighet att jämföra era egna egenskaper eller färdigheter med dem för att se om det är någon skillnad, och kanske lära er någonting nytt om dessa nordliga djur som ni kanske inte redan visste.

Instruktioner

Detta har inget att göra med att det är en kamp i naturen. Det kan det många gånger vara, en kamp om mat, en kamp för att försvara sig eller en kamp för att hitta en partner.

Naturkampen är upplagd som en femkamp med fem grenar där varje gren handlar om ett specifikt djur. Det är roligast att tävla i lag med mellan tre till sex personer.

Ni ska tillsammans i laget försöka lösa en uppgift för att få reda på om människan kan matcha djuren.

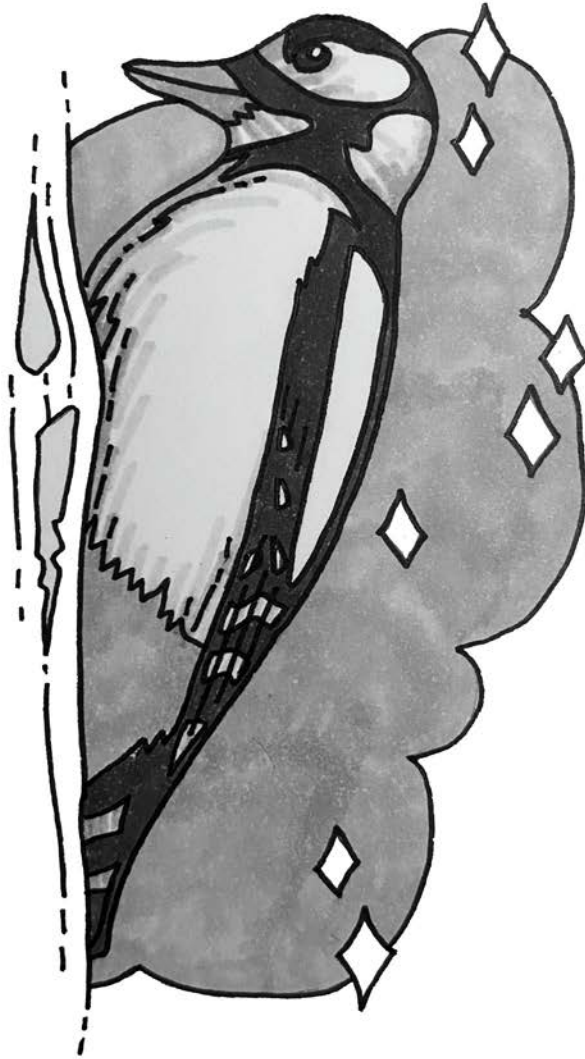
Det ni behöver för att genomföra uppgifterna är instruktionerna, någonting att räkna med, någonting att ta tid med och någonting att göra anteckningar med, som miniräknare, mobil och/eller papper och penna.

På nästa sida kan ni läsa mer om varje gren, men först kommer lite fakta om djuret och sedan en förklaring vad uppgiften går ut på.

Ni gör dem i vilken ordning ni vill. När ni är klara med alla uppgifterna går ni på facit för att få svar på hur nära djuren ni egentligen var i varje gren.

Lycka till - låt naturkampen börja!

Hackspett

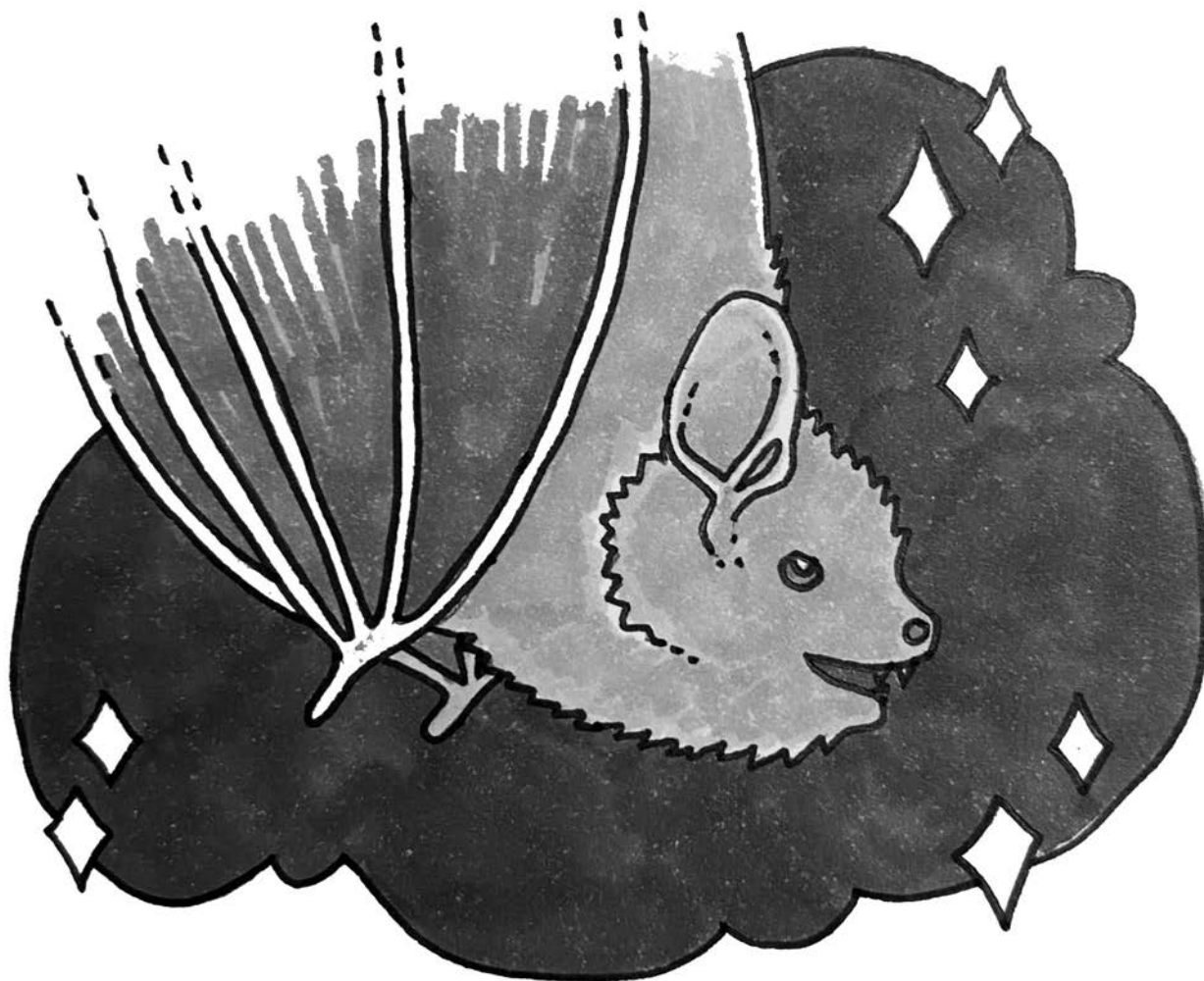
Kan du trumma lika snabbt som en hackspett?

Vi har flera arter av hackspett i Sverige. En del hackspettar har brokig färgteckning och kallas för brokspettar. Den är svart och vit på ryggen och röd på undersidan av rumpan och det är den man oftast hör trumma med näbben på torra trädgrenar och telefonstolpar.

Ofta får den trummande hackspetten svar från en annan trummande hackspett. Man kan ju undra om den inte får hjärnskakning när den trummar så mycket? Det är för att den har en speciell konstruktion på hjärnan som dämpar stötarna och hindrar den från att skakas om för mycket.

Hur fort trummar den och kan du trumma lika fort? Ni ska undersöka hur snabbt ni kan trumma jämfört med en hackspett.

Alla i laget försöker trumma 10 slag med fingret eller handen så fort de kan medan någon i laget tar tiden. Skriv ner tiden på den som är snabbast av alla.

Fladdermus

Kan du skrika lika högt som en fladdermus?

Det finns över tusen arter fladdermöss i världen och 19-20 arter i Sverige. Alla fladdermöss är anpassade till att kunna flyga. Vingarna består av tunn flyghud mellan fingrarna, fram och bakben och ibland också mellan bakbenen och svansen.

Fladdermöss är ensamma bland däggdjuren om att kunna flyga och är oftast aktiva på natten. De Svenska fladdermössen lever på insekter och jagar med hjälp av ekonavigering. De skriker högt så att ljudvågorna ska studsas mot insekten så att fladdermusen kan höra var den är och fånga den. Det behövs många och korta ljudvågor för att ljudvågorna skall träffa en insekt.

Så hur högt behöver fladdermusen skrika och kan du skrika lika högt?

Ni ska ta reda på hur högt ni kan skrika jämfört med en fladdermus när den jagar insekter. Vi menar inte högt som i starkt utan högt som i höga, ljusa toner, höga frekvenser.

Prova att skrika så högt eller ljusst ni kan och skriv ner den av er som skriker ljusast.

Björn

Väger ni lika mycket som en björn?

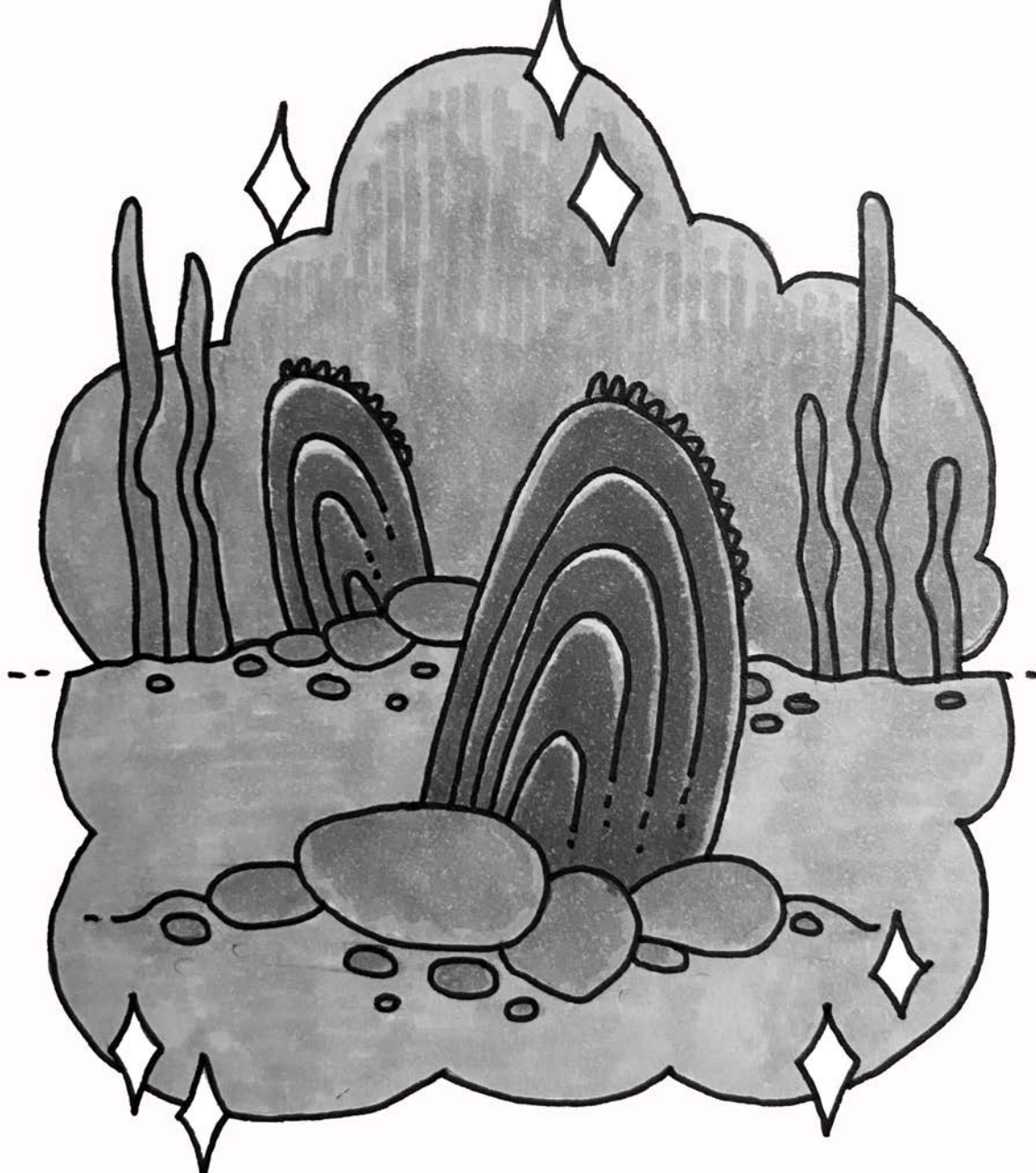
Brunbjörn finns inte bara i Sverige utan i hela Europa, Nordamerika och Asien. Brunbjörnen är det största rovdjuret vi har i Sverige och den äter för det mesta av blåbär, kråkbär och lingon, men ibland också älg och myror.

Under vintern går brunbjörnen i ide. Då varken äter eller dricker, eller kissar och bajsar den. Under tiden björnen ligger i ide föder den ungar som är ungefär lika små som marsvin när de föds. De stannar hos sin mamma tills de är 1,5 till 2,5 år.

Det har funnits brunbjörn i hela Sverige, men idag finns den från Värmland och Gästrikland och norrut. Björnen är ett skogsdjur som helst lever ensam och är väldigt skygg för människor.

Björnen är ett tungt djur. Hur mycket kan en vuxen björn väga och väger ni lika mycket?

Ni ska ta reda på om ni tillsammans väger lika mycket som en vuxen brunbjörn. Det gör ni genom att räkna samman lagets totala vikt. Varje lagmedlems vikt räknas ihop till en siffra, vet man inte hur mycket man väger får man uppskatta.

Flodpärlmussla

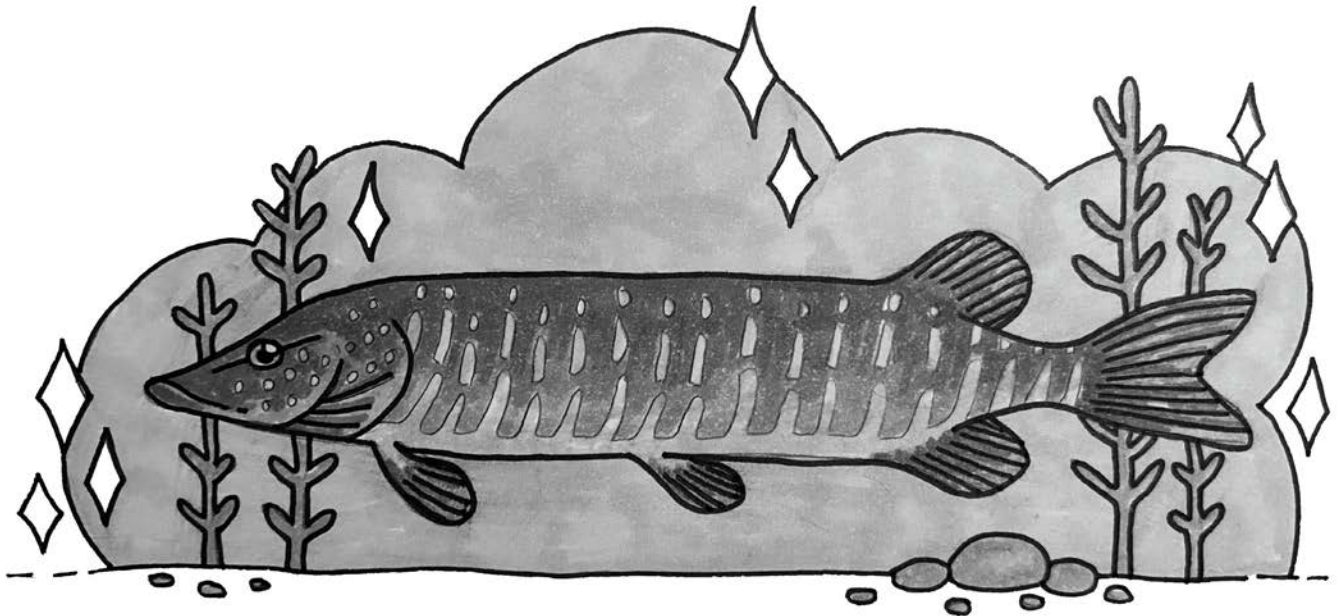
Är ni lika gamla som en flodpärlmussla?

Flodpärlmusslan är ett blötdjur som inte bara finns i Sverige utan på hela norra halvklotet. Den lever i näringsfattiga åar eller bäckar med grus- och stenbotten där den sitter till hälften nergrävd och filtrerar vatten. Det är så den äter.

Den kan bilda pärlor men det är bara en mussla på 50 som gör det. Flodpärlmusslans ungar kallas larver och spenderar sitt första halvår i livet som parasiter på laxens eller öringens gälar. De skadar inte fisken, men utan den blir det inga fler flodpärlmusslor. Flodpärlmusslan är väldigt ovanlig. Det beror på att vattnet i många åar och bäckar har blivit sämre på grund av förorening och att laxen och öringen har försvunnit. På en tredjedel av de platser i Sverige där den fanns tidigare, finns den inte längre.

Flodpärlmusslan lever länge. Men hur gammal kan den bli?

Er uppgift är att ta reda på om ni tillsammans är lika gamla som de äldsta flodpärlmusslorna brukar bli. Varje lagmedlems ålder räknas samman till en siffra.

Gädda

Har ni lika många tänder som en gädda?

Gäddan är en rovfisk som lever i sött och bräckt vatten. En gäddhona kan bli 1,5 m lång och väga mellan 25 och 30 kg. Hannarna brukar blir mindre.

Färgen kan variera beroende på ålder eller var den lever. Den har oftast en grågrön bottenfärg med antingen vita eller gulaktiga fläckar eller ränder som fungerar som kamouflage.

Som yngel lever gäddan av olika smådjur som insektslarver och fiskyngel. När den vuxit sig tillräckligt stor jagar den och äter andra fiskar. Den kan fånga och äta byten som är upp till hälften så långa som den är själv. Grodor, små däggdjur eller sjöfåglar kan bli uppätta av den glupska gäddan.

Gäddan har riktigt många tänder men hur många tänder har den totalt jämfört med hur många tänder ni har?

Varje medlem i laget räknar hur många tänder han eller hon har, både i över- och underkäken. Sedan lägger ni ihop de siffrorna och får en summa på lagets totala antal tänder.

Facit

Svar uppgift 1:

Den större hackspetten kan trumma 8-10 gånger på en halv sekund.

Svar uppgift 2:

Fladdermusens skrik kallas för ultraljud. Det är ett ljud som har mer än 20 000 vågor per sekund, det är mer än vad människans öron kan uppfatta och högre än människor kan skrika

Svar uppgift 3:

En björnhona väger mellan 60 och 200 kg och en björnhanne väger mellan 100 och 300 kg.

Svar uppgift 4:

En flodpärlmussla blir i normala fall mellan 70 och 80 år gammal. Rekordet i Sverige är en flodpärlmussla som hittades i Görjeån i Norrbotten som var hela 280 år gammal.

Svar uppgift 5:

En vuxen gädda har omkring 3 000 tänder i sin mun.

